

Budgetförslag och målöversyn

2025-2027

Social och arbetsmarknadsnämnden

© Köpings kommun

Rapporten skriven av
Social och arbetsmarknadsförvaltningen, 2024-04-15

Antagen av:
Klicka och skriv nämnd, datum och §

Innehåll

Uppdrag och ansvarsområde	4
Omvärldsanalys	5
Jämförelser	9
Demografi och volymer	13
Ekonomiska förutsättningar	17
Nuläge.....	17
Lokalförsörjningsplan	18
Översikt planperiod.....	19
Effektiviseringar.....	21
Investeringar	24

Uppdrag och ansvarsområde

Social- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för:

- individ- och familjeomsorg
- kommunens fritidsverksamhet för barn och unga
- ekonomiskt bistånd
- arbetsmarknadsinsatser
- vuxenutbildning
- flyktingmottagande
- budget- och skuldrådgivning
- alkohol- och tobakshandläggning

Individ- och familjeomsorgens (IFO) uppdrag utgår från lagstiftning och innebär bland annat att erbjuda stöd och insatser till barn, familjer och vuxna i utsatta situationer. Nämndens verksamheter ska, tillsammans med andra aktörer, arbeta för att alla barn och unga får växa upp under trygga förhållanden och att människor med missbruks- och beroendeproblem erbjuds stöd och behandling.

Brottsoffer och deras närstående ska erbjudas stöd och hjälp och nämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller varit utsatta för hot och våld, kan vara i behov av stöd för att förändra sin situation och att barn som bevittnat våld och andra övergrepp får det stöd och den hjälp som de behöver. Nämnden är även skyldig att erbjuda stöd till våldsutövare.

Den kommunala fritidsverksamheten omfattar bland annat fritidsgård och förebyggande och stödjande arbetet riktat till barn och unga genom ungcoacher och fritidsledare.

Nämnden utreder kommunmedborgarnas rätt till ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd om hushållen saknar tillräckliga medel för sin försörjning.

Via arbetsmarknadsenheten erbjuds kompetenshöjande insatser för att personer ska komma in på arbetsmarknaden eller vidare i studier. På Samcenter samplaneras insatser mellan olika förvaltningar och myndigheter, för unga, vuxna och nyanlända som är i behov av kombinationsinsatser och står utanför arbetsmarknaden.

Vuxenutbildningen erbjuder invånarna undervisning på grundläggande-, gymnasial och högskolenivå, viss yrkesutbildning samt svenskundervisning till invandrare (SFI) och anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå för personer med funktionsnedsättning. Vuxenutbildningen anordnar utbildning inom ramen för Yrkehögskola (YH) inom teknik och vårdområdena.

Nämnden samordnar det kommunala flyktingmottagandet och har huvudansvar för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn.

Omvärldsanalys

Individ och familjeomsorg

Erfarenheter från föregående år är att IFO:s verksamheter i stor utsträckning präglats och påverkats av en samhällsutveckling med ökat våld, gängbildningar och kriminalitet och därmed fler mycket komplexa ärenden att hantera. Samtidigt har nämnden haft stora svårigheter att rekrytera och behålla personal, främst socialsekreterare, som har de kunskaper, egenskaper och erfarenhet som krävs för arbete inom den kommunala socialtjänsten.

För barn och ungdomsvården åtgår allt större resurser både personellt och ekonomiskt till att hantera ett antal ärenden med normbrytande beteenden, psykisk ohälsa och omfattande insatsbehov. Den externt köpta heldygnsvården på institution ökade dramatiskt under 2023 och visar en likartad utveckling första kvartalet 2024.

Parallellt med ökad resursåtgång för pågående, komplexa ärenden, förväntas IFO förbereda och genomföra en betydande omställning av verksamheten för en anpassning till ny socialtjänstlag. Införandet av ny socialtjänstlag beskrivs som ett paradigmskifte, den största omställningen inom socialtjänsten på flera decennier. Nuvarande lag infördes 1982.

Den nya socialtjänstlagen ska träda i kraft vid halvårsskiftet 2025, med intentioner om att lagen ska främja jämlika och jämställda levnadsvillkor, ha ett förebyggande perspektiv och vara lättillgänglig, ha en tydligare roll inom samhällsplaneringen, vara kunskapsbaserad och bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet samt ge invånare möjlighet att få insatser utan behovsprövning. I praktiken betyder detta en förskjutning av det sociala arbetet mot förebyggande och tidiga insatser och att nya arbetsformer och verksamheter behöver skapas och byggas upp. Denna förskjutning måste ske samtidigt som individ och familjeomsorgens resurser ska användas för att tillgodose befintliga (och nya) behov i enskilda ärenden, med kostnads- och personalkrävande insatser.

Regeringen har i budgetförslaget som lades fram hösten 2023, redovisat ett tänkt ekonomiskt stöd till kommunerna under åren 2024 till 2028, för att omställningen ska kunna genomföras. Ur nämndens perspektiv blir det nödvändigt att dessa medel kan fredas för omställningsarbetet trots en hårt ansträngd kommunal ekonomi, för att nämnden ska ha möjlighet att anpassa verksamheterna utifrån ny lagstiftning.

Trots inriktningen mot en mer erbjudande och lättillgänglig socialtjänst enligt den nya lagen, så har regeringen initierat ett antal utredningar och förslag på förändringar och nya uppdrag för IFO i syfte att möta den negativa samhällsutvecklingen. Flera förslag innebär ökade repressiva åtgärder och ett utökat tvång i syfte att förhindra kriminalitet och normbrytande beteende.

Förutom en ny socialtjänstlag så förbereds en reform inom missbruks- och beroendevården, som också innebär en stor omställning för den kommunala socialtjänsten. I förslaget till lagändring är utgångspunkten att beroendeproblematiken har en nära koppling till psykisk ohälsa varför benämningen är

”samsjuklighetsreformen”. Reformen innebär att ansvaret för all vård och behandling för missbruk och beroende överförs till regionens hälso- och sjukvård. Enligt ursprunglig plan ska förändringen genomföras vid årsskiftet 2025/2026 men i nuläget finns uppgifter som tyder på att lagändringen skjuts fram. Ett projekt för att förbereda förändringarna inom beroendevården har startats i länet.

De största utmaningarna för nämndens individ och familjeomsorg under innevarande år och för budgetplaneringen 2025 handlar om att hitta verkningfulla och fungerande alternativ till den externt köpta heldygnsvården, i första hand för barn och unga.

Kostnaderna för institutionsvård, på HVB (hem för vård och boende=behandlingshem) och främst SiS (institutioner vid tvångsvård som bedrivs av statens institutionsstyrelse) har ökat kraftigt de senaste åren. Antalet enskilda som placerats är ungefär detsamma, men placeringstiderna har blivit längre. Orsaken är ofta svårigheten att skapa fungerande lösningar på hemmaplan, för att ungdomen ska komma ifrån skadliga sammanhang och miljöer och således få en fungerande skolgång och fritid. För att skapa fungerande hemmaplanslösningar krävs nya former av stöd och insatser till ungdomen och dennes familj, en samsyn och ett samarbete med skolan och en välplanerad fritid som kan utgöra ett alternativ till en normbrytande livsstil.

Nämnden har påbörjat ett utvecklingsarbete inom familjehemsvården som långsiktigt förväntas minska vårdbehov och placeringstider. På kort sikt tros kostnaderna för familjehemsvården snarare öka, med hänvisning till en statlig utredning om samhällsvård som förväntas ställa större krav på kvalitet och uppföljning, med ökad personalresurs som följd.

Arbete och försörjning

Regeringen utreder nu en aktivitetskravreform. Utredningen kring aktivitetskravet skulle ha presenterats i början av april men har skjutits fram. Med aktivitetsplikt menas ett krav på heltidsaktiviteter för personer som uppbär försörjningsstöd och är arbetslösa. Då utredningen inte är klar, är konsekvenserna för kommunen vid ett införande av en aktivitetsplikt svåra att bedöma.

Det som lär få störst påverkan är frågan om hur staten väljer att definiera den målgrupp som ska omfattas av aktivitetsplikten. Utifrån direktiven är det rimligt att anta att kravet åtminstone kan komma att gälla för långtidsberoendebiståndstagare med arbetslöshet som försörjningshinder som med ett krav på aktivitetsplikt; alltså skulle behöva erbjudas en meningsfull sysselsättning på heltid.

Ett av SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) krav är att införandet kommer att resultera i finansiering till kommunerna för det arbete som många kommuner i likhet med Köping gör inom det arbetsmarknadspolitiska området.

I mars var den totala arbetslösheten i Köping 8,4% vilket var högre än samtliga månader under 2023. Hälften av de inskrivna har varit arbetslösa i 12 månader eller mer och mer än en fjärdedel (26%) har varit arbetslösa i 24 månader eller mer. Efter 450 dagar upphör rätten till ersättning från arbetslöshetskassan.

Det var utifrån dessa förutsättningar som förvaltningen sökte och blev beviljade externa medel för arbete inom ett arbetsmarknadspolitiskt projekt, där arbetsmarknadsenheten på uppdrag av Arbetsförmedlingen ska arbeta med målgruppen långtidsarbetslösa med språkhinder och en svag ställning på arbetsmarknaden. Syftet är dels att kartlägga det nuvarande systemet och synliggöra de krockar som uppstår till följd av systemets utformning, men även kartlägga och visa på effekterna på individnivå. Ambitionen är att visa vilka kombinationsinsatser som är möjliga i nuvarande system, men även vilka insatser som varit önskvärda utifrån individens behov samt att sammanställa vilka regel-, direktivs- eller tolkningsändringar som behövs för att kunna möta målgruppens behov.

Kostnaden för försörjningsstöd beror dels på antalet hushåll, men störst påverkan har nivån på riksnormen som fastställs årligen av regeringen. Riksnormen bestäms inför varje kalenderår och gäller som miniminivå för de behov som riksnormen avser att täcka. Riksnormen innehåller kostnader för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon. Riksnormen grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Sedan 2019 har riksnormen ökat med 22,6 %

År	Normökning
2020	1,9%
2021	0,3%
2022	1,6%
2023	8,6%
2024	8,7%

Som tabellen visar har normen har höjts flera gånger, men trots detta har nämnden lyckats sänka kostnaden för försörjningsstödet under flera år. En bidragande orsak till sänkta kostnader är strategin för nämnden har varit att arbeta med offensiva anställningar för de som erhåller försörjningsstöd.

Antalet hushåll på försörjningsstöd, är den andra faktorn som påverkar kostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd. Under första kvartalet 2024 har antalet hushåll minskat med 2,3% i jämförelse med 2023. Med färre hushåll har kostnaden för försörjningsstöd sjunkit med 0,8% första kvartalet 2024 i jämförelse med samma period 2023.

En oroande utveckling är situationen för ungdomar. Från 2021 till 2023 har antalet i Köpings kommun som slutar grundskolan men som inte börjar gymnasiet dubblats, från 1,6% till 3%. Avhoppet från gymnasiet har också ökat och blivit tre gånger fler, från 4,2% till 15,4%. Det är problematiskt eftersom många jobb kräver gymnasieutbildning. I mars ökade antalet unga i behov av ekonomiskt bistånd från 35 till 45 ungdomar.

Vuxenutbildningen

1 juli 2025 träder ämnesbetygsreformen i kraft, som betyder en förändring av betygssättningen från kursbaserade betyg till ämnesbaserade betyg. Syftet med

reformen är att lärare ska få bättre möjligheter att undervisa långsiktigt utifrån en helhetssyn. Elever kommer få betyg på varje nivå i ett ämne, men så länge eleven får ett godkänt betyg på en högre nivå som omfattar och ersätter det elevens betyg på de lägre nivåerna i ämnet. Utöver övergången till ämnesbetyg så kommer även ämnens innehåll att uppdateras för att vara aktuella. Vuxenutbildningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen sökt medel från Skolverket för omställningsstöd till implementering.

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Ändringarna ska öka tillgängligt utbud och underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Förändringarna träder i kraft 2025.

Kommunen ska samverka genom avtal med minst två andra kommuner vid planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde. Det är även möjligt att sluta sekundära avtal med kommuner utanför samverkansområdet eller regioner. Ett avtal innebär att det blir möjligt att fritt söka yrkesämnen och yrkesutbildningar inom det primära samverkansområdet.

Att definiera målgrupp och behov hos vuxenutbildningen är väldigt komplext. Det finns många faktorer som påverkar elevernas progression, eller möjlighet till progression: studiebakgrund, möjlighet att kombinera arbete med studier, studiemotivation, psykisk ohälsa, inlärnings svårigheter, elevernas ökade kravbild på skolan etc.

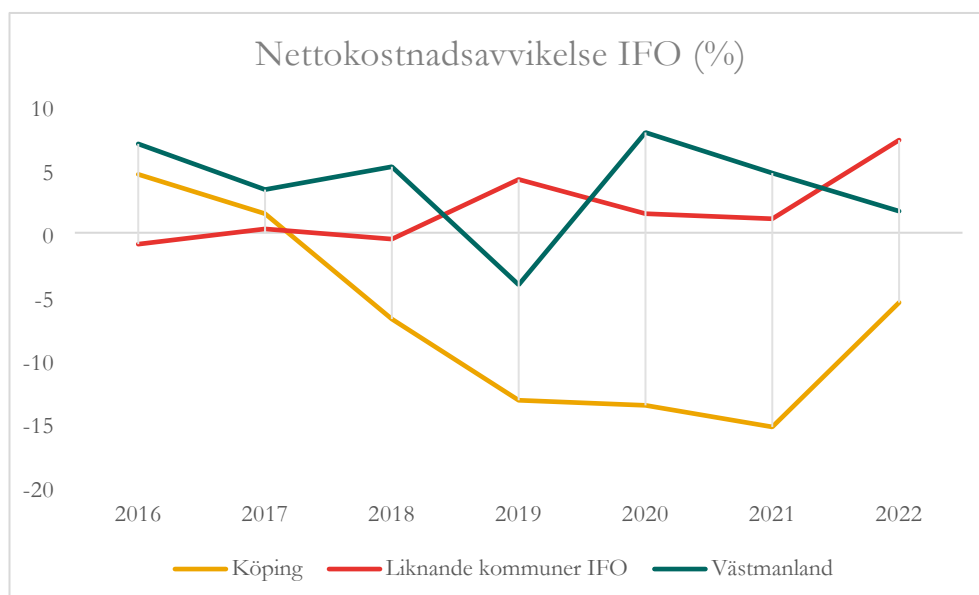
Beroende på målgrupp och behov ser progressionen olika ut. Så det råder stora utmaningar i att lyckas bemöta samtliga elevers behov.

Jämförelser

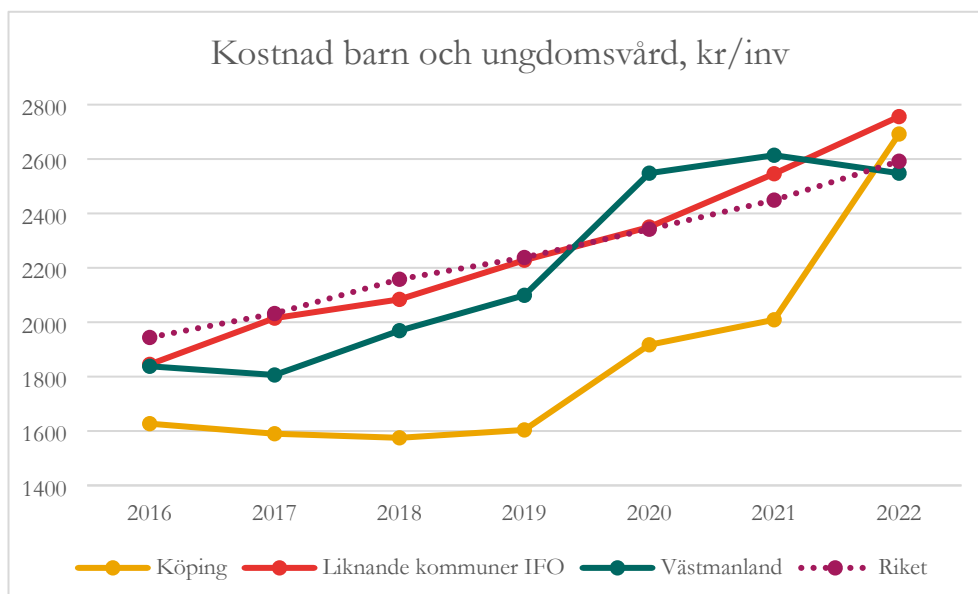
Jämförelsekommuner för Individ och familjeomsorgen samt Arbeta och försörjning utgörs av kommuner inom Västmanlands län samt kommuner med liknande kostnadsförutsättningar inom IFO-verksamhet (Kolada).

Jämförelsekommuner för Vuxenutbildning utgörs av kommuner inom Västmanlands län samt kommuner med liknande socioekonomiska förutsättningar (Kolada).

Individ och familjeomsorgen

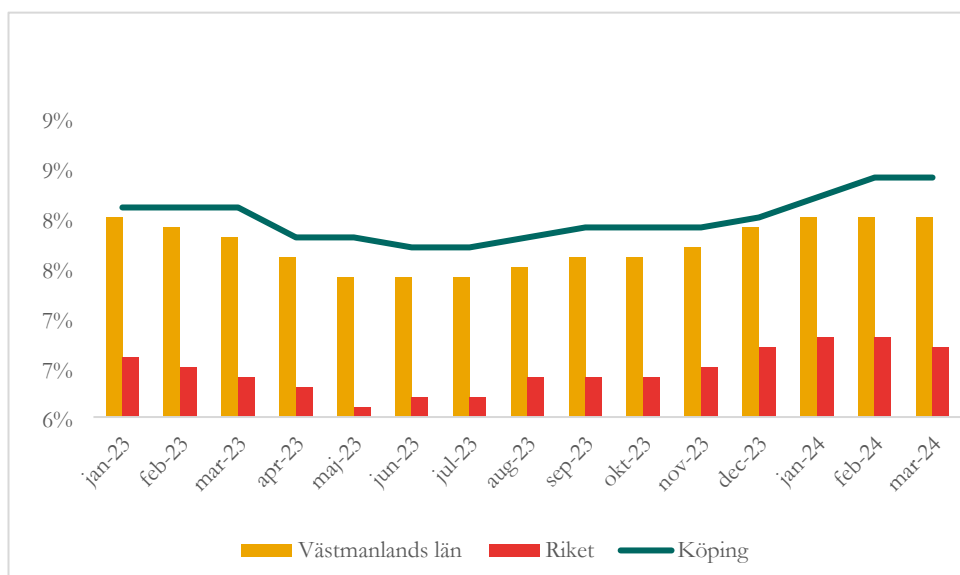

Diagrammet visar utvecklingen av den så kallade nettokostnadsavvikelsen för individ och familjeomsorgen (inklusive kostnader för ekonomiskt bistånd), och att kostnaderna för IFO-verksamheterna varit betydligt lägre än förväntat i mer än fem års tid. Kostnaderna ökade under 2022 vilket innebär att skillnaden mellan liknande kommuner och övriga kommuner i länet minskat. Under 2022 ökade nämndens kostnader för familjehemsvården relativt kraftigt och nämnden har sedan 2021 haft en påtaglig ökning av aktualiseringar och utredningar inom barn och ungdomsvården, som lett till ökade kostnader för både personal och insatser.

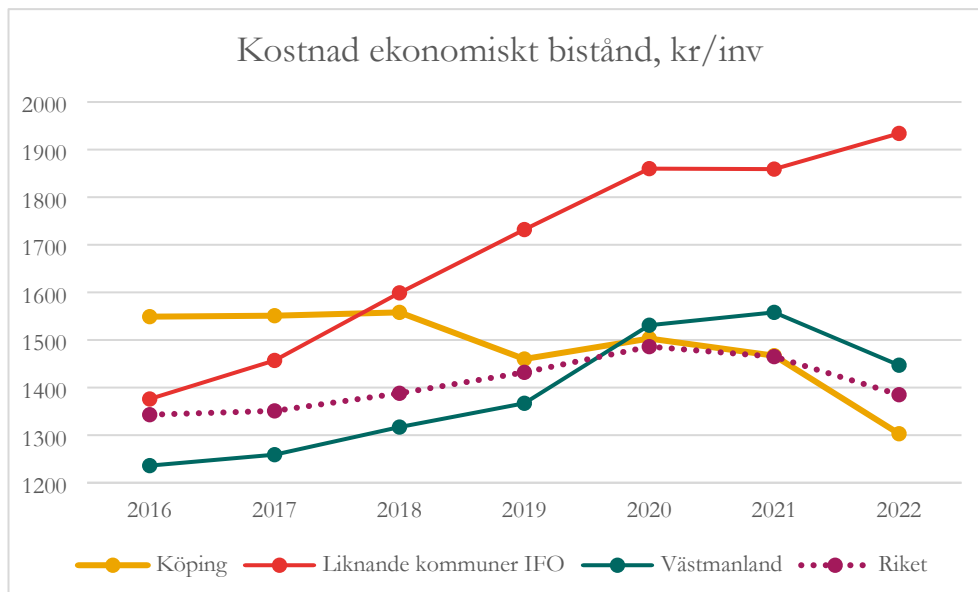

I diagrammet framkommer att nämndens kostnader för barn och ungdomsvården, sedan ökningen av ärenden och insatser, kommit i nivå med jämförbara kommuner och riket.

Arbete och försörjning

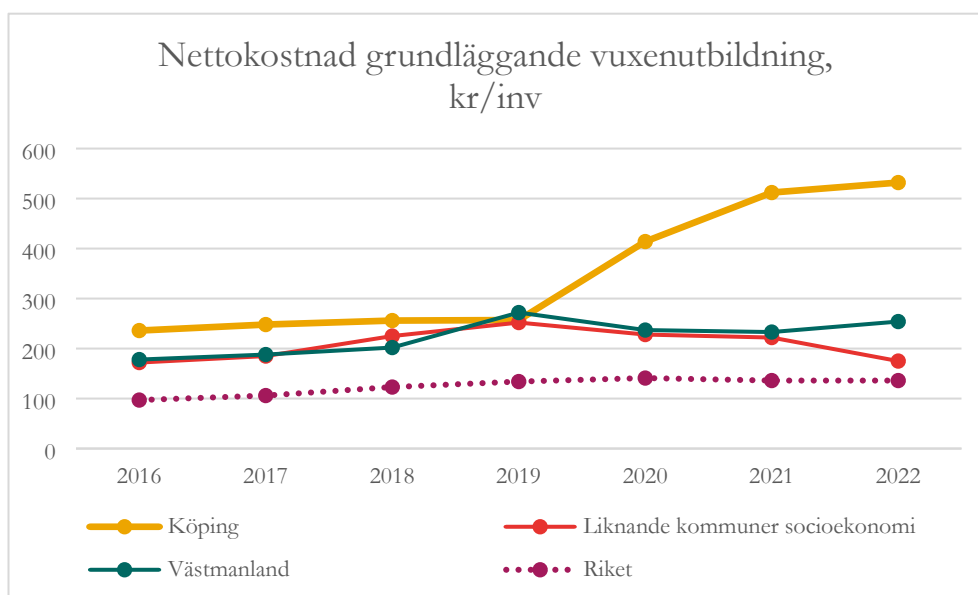

Arbetslösheten i Köping ligger högre än både riket och Västmanlands län. Efter en period på drygt två år med minskande arbetslöshet, vände det i Köping i augusti 2023 och arbetslösheten ökar både på totalen och i förhållande till arbetskraften.

Sedan 2016 har Köpings kommun en nedåtgående trend avseende kostnad för ekonomiskt bistånd. För första gången sedan 2010 (när statistik för rikssnitt finns tillgänglig) är kostnaden lägre än rikssnittet. Sedan nämnden implementerat sin strategi med fokus på målgruppen försörjningsstödtagare; att erbjuda en kombination av arbetsmarknadsinsatser och utbildning har antalet bidragshushåll minskat.

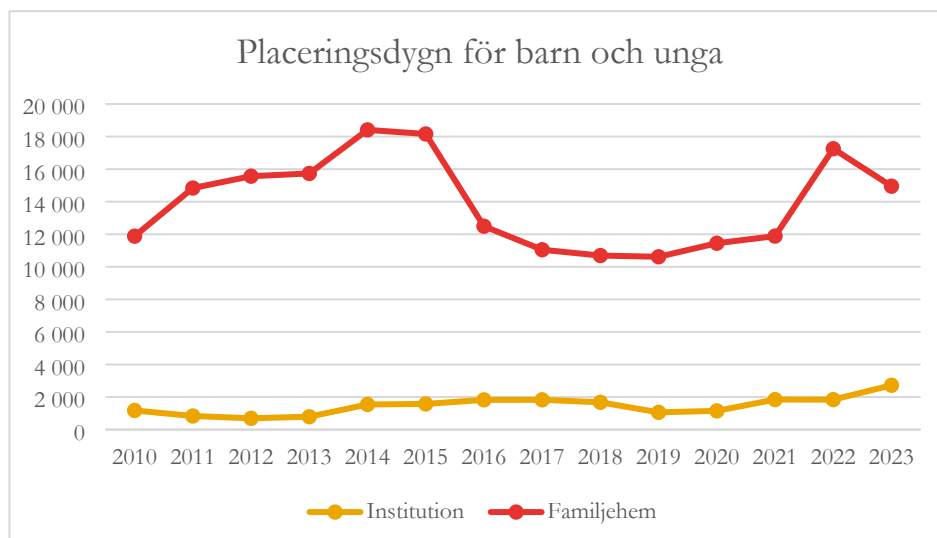
Vuxenutbildningen

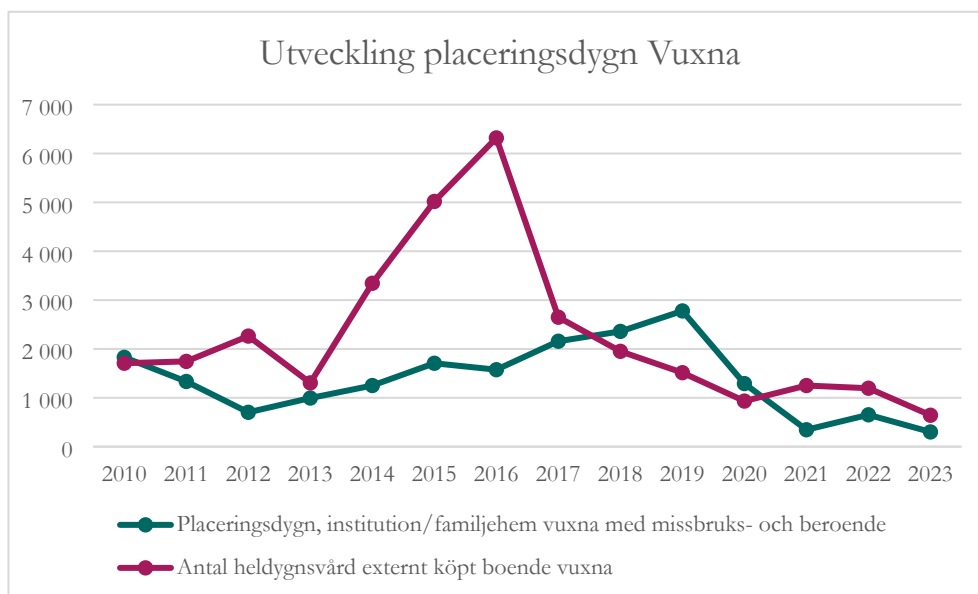
Kostnaden för utbildning på grundläggande nivå började stiga 2019. Detta har varit en strategi, där vuxenutbildningen tillfört resurser i form av lärarresurser och utökat utbud av kurser inom studienivån, för att underlätta för progression. Dock ser inte behovet framöver likadant ut och effektiviseringar har gjorts under 2023, vilket kommer ge effekt i minskade kostnader i framtiden. Nettokostnad för SFI (Svenska för invandrare) och utbildning på gymnasial nivå följer samma trend som rikssnittet.

Demografi och volymer

Individ och familjeomsorgen

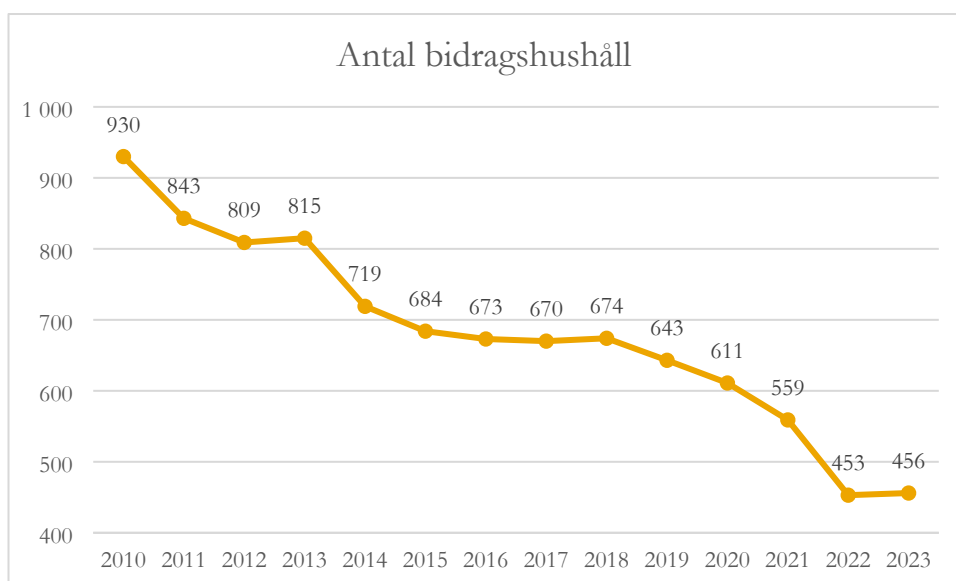

Diagrammet visar utvecklingen av antal vårddygn i externt köpt vård, dels i familjehem, dels på institution. Dygnsökningen för familjehemsvården – som ledde till en kraftig kostnadsökning 2022, och som påtalats tidigare, syns tydligt. Under föregående år minskade behovet av familjehemsvård, men bedöms öka igen under innevarande år. Vårddygnsökningen inom institutionsvården syns inte lika markant i diagrammet men ger en betydande kostnadsökning – antalet vårddygn ökade från 1 841 2022 till 2 723 2023, d.v.s. med 882 dygn. Den genomsnittliga kostnaden för ett vårddygn uppgår till 4 558 kr. Den sammanlagda kostnaden för externt köpt vård under en genomsnittlig vårdtid om 209 dygn blir ca 953 000 kr.

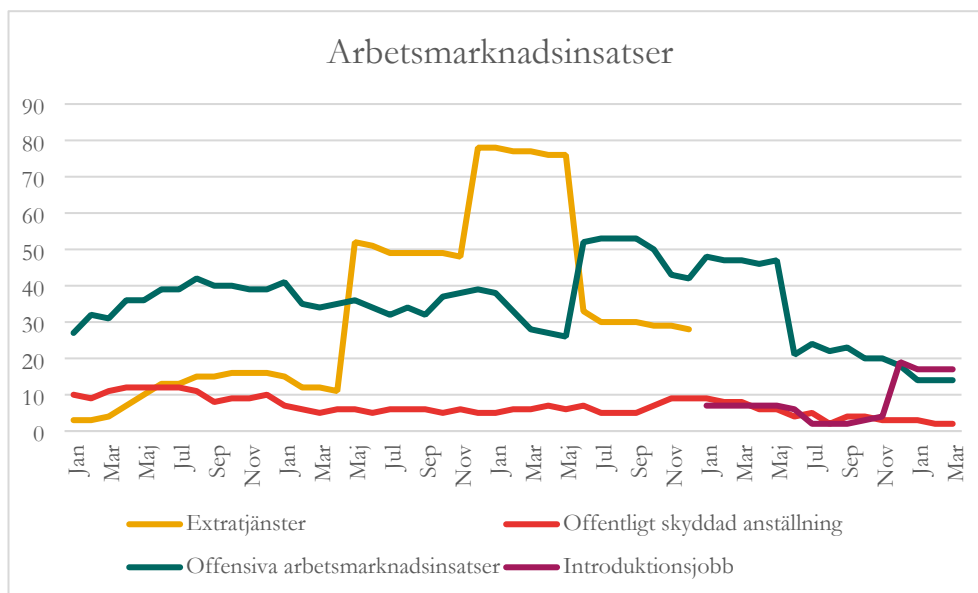

De sammanlagda kostnaderna för kommunens missbruks- och beroendevård ökar under 2024 i jämförelse med tidigare år – då kostnaderna minskat. Som diagrammet visar så har trenden sedan 2019 varit att den köpta heldygnsvården minskat. Under senare delen 2023 inleddes ett antal placeringar mot den enskildes samtycke, enligt LVM, och dessa har fortgått in på innevarande år. Under första kvartalet 2024 uppgår vård dygna till samma antal som under hela året 2023 (drygt 300 dygn). Bedömningen är att den externt köpta vården kan hållas tillbaka genom att använda öppenvård och egna boenden som alternativ under resterande del av året.

Arbete och försörjning

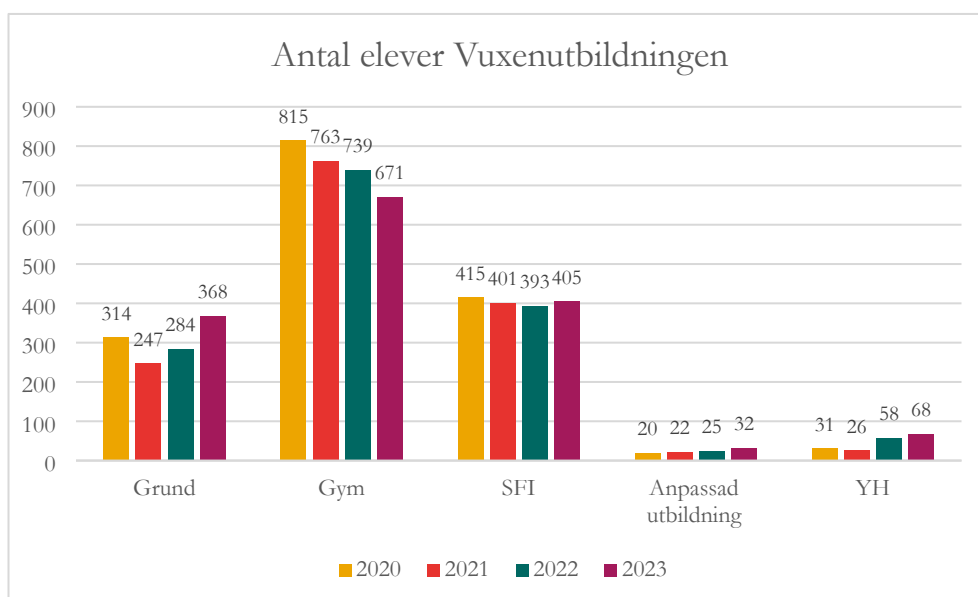
Det ekonomiska läget, samt att vägen från arbetslöshet till faktiskt försörjningsstöd är ca 2 år, gör det svårt att prognostisera för framtiden. Andra faktorer som påverkar antalet bidragshushåll är arbetslöshet, bostadskostnader, ensamstående föräldraskap och skulder.

Figur 1. OSA: Offentligt skyddad anställning. Med offensiva arbetsmarknadsinsatser menas bidragsanställningar med lönestöd från Arbetsförmedlingen.

Förutsättningarna för att erbjuda olika anställningar med stöd varierar över tid utifrån det statliga regelverket. Utifrån att deltagarunderlaget och gällande regelverk har det inte funnits förutsättningar för att ha samma nivåer på offensiva arbetsmarknadsinsatser under 2024 som under 2022.

Vuxenutbildningen

Det är små variationer sett till totalt antal elever hos vuxenutbildningen. På grund av kriget i Ukraina har antalet elever på SFI bibehållits, trots ett i övrigt minskat antal flyktingar sedan coronapandemin. Antalet elever visar på hur många elever på olika studienivåer, där elever i vissa fall kan genomföra studier på fler studienivåer.

Siffrorna anger antal elever som påbörjat utbildning under året, inkluderat elever som avbrutit sina studier. Antal avbrott på SFI uppgår till 219 elever av 405 och på grundläggande och gymnasial nivå 323 elever av 1039 under 2023.

Ekonomiska förutsättningar

Nuläge

Nettokostnad, mkr	Utfall jan-feb 2024	Budget jan-feb 2024	Avvikelse jan-feb 2024	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse 2024
Nämnd- och styrelseverksamhet	0,1	0,1	0,0	0,4	0,4	0,0
Övrig politisk verksamhet	0,1	0,1	0,0	0,4	0,4	0,0
Alkohol tillstånd m.m	0,1	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0
Fritidsgårdar	0,6	0,7	0,1	4,2	4,2	0,0
Grundläggande vuxenutbildning	2,1	2,0	-0,1	12,2	12,2	0,0
Gymnasial vuxenutbildning	1,3	1,4	0,1	8,6	8,6	0,0
Anpassad utbildning	0,1	0,1	0,0	0,9	0,9	0,0
Högskoleutbildning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Svenska för invandrare	0,8	0,8	0,0	5,0	5,0	0,0
Förvaltnings gemensamt	1,6	1,6	0,0	9,8	9,8	0,0
Vård vuxna missbruk beroende	3,8	3,2	-0,5	19,7	20,4	-0,7
Barn- och ungdomsvård	12,7	10,4	-2,3	62,8	66,4	-3,6
Övrig vuxenvård / familjefrid	0,4	0,3	-0,1	2,0	2,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	5,5	5,8	0,3	35,1	33,1	2,0
Familjerätt/familjerådgivning	0,5	0,4	-0,2	2,3	2,3	0,0
Flyktingmottagande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsinsatser	2,7	3,2	0,6	19,8	18,3	1,5
Summa	33,5	31,3	-2,2	189,5	190,3	-0,8

Vård vuxna missbruk beroende

Kostnaderna för missbruks- och beroendevården visar ett underskott enligt uppföljning första kvartalet 2024, vilket beror på ökat antal placeringsdygn i början av året men också på grund av otillräckliga anslag för kostnaderna på Nibblebo.

Barn- och ungdomsvård: placeringar

Utvecklingen av antalet placeringar av barn och unga, både på institution och i familjehem visar en fortsatt negativ trend i bemärkelsen att fler är i behov av heldygnsvård utanför det egna hemmet, och under längre vårdtider. Den genomsnittliga vårdtiden på institution ökade från 131 till 209 dygn mellan åren 2022 och 2023, den genomsnittliga dygnskostnaden med 1000 kr från ca 3 700 kr/dygn till ca 4 700 kr/dygn. Sammantaget ökade institutionskostnaderna med 83% och översteg anslagen med drygt 7 Mkr. Inför 2024 har anslagen kunnat höjas med 4 Mkr men täcker inte utfallet för föregående år och är otillräckliga enligt den prognos som nämnden gör för årets kostnader.

Ekonomiskt bistånd

Kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd har ökat något under 2023 i jämförelse med tidigare år, men ökningen av kostnaderna har inte varit i den omfattning som befarades utifrån den höjning av normen som gjordes inför 2023 samt ökad inflation och prognostiserad ökning av arbetslösheten. Därav har kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd varit lägre än budgeterat.

Kostnaden är 0,8% lägre jan-mar 2024 än för samma period 2023. Medelkostnaden ligger på 2 065 tkr 2024 jämfört med 2 082 tkr för samma period 2023. Skillnaden beror på färre hushåll med försörjningsstöd 2024 jämfört med 2023.

Arbetsmarknadsinsatser:

Det har varit färre individer som haft förutsättningar för en offensiv anställning under 2023 och 2024 varför kostnaderna för arbetsmarknadsinsatser har varit lägre än budgeterat. Inför 2024 minskades budgeten för arbetsmarknadsinsatser.

Lokalförsörjningsplan

Nämndens verksamheter genererar inga investeringskostnader för lokaler.

Översikt planperiod

Nettokostnad, mkr	Utfall 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Nämnd- och styrelseverksamhet	0,8	0,4	0,4	0,4	0,4
Övrig politisk verksamhet	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Alkohol tillstånd m.m	-0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
Fritidsgårdar	3,8	4,2	4,1	4,1	4,1
Grundläggande vuxenutbildning	13,5	12,1	12,1	12,1	12,1
Gymnasial vuxenutbildning	7,2	8,6	8,6	8,6	8,6
Anpassad utbildning	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Högskoleutbildning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Svenska för invandrare	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Förvaltnings gemensamt	15,3	15,8	15,6	15,6	15,6
Vård vuxna missbruk beroende	16,3	19,7	18,8	18,8	18,8
Barn- och ungdomsvård	66,9	62,8	65,2	65,2	65,2
Övrig vuxenvård / familje Frid	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9
Ekonomiskt bistånd	32,6	35,1	34,1	34,1	34,1
Familjerätt/familjerådgivning	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3
Flyktingmottagande	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsinsatser	18,9	19,8	18,0	18,0	18,0
Summa, mkr	186,0	189,4	187,7	187,7	187,7

Förändring, mkr	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Volym, delsumma			
Äskande barn och unga pga. ökat antal vård dygn	3,0 mkr	3,0 mkr	3,0 mkr
Minskad ram försörjningsstöd pga. minskat antal hushåll i behov av försörjningsstöd	-1,0 mkr	-1,0 mkr	-1,0 mkr
Minskning av feriebudget	-0,2 mkr	-0,2 mkr	-0,2 mkr
Övrigt, delsumma			
Använda SEFOS till kommunikation, istället för papper/kuvert.	-0,15 mkr	-0,15 mkr	-0,15 mkr
Färre offensiva arbetsmarknadsanställningar	-1,0 mkr	-1,0 mkr	-1,0 mkr
Ej återbesätta arbetsledare inom Servicelaget	-0,6 mkr	-0,6 mkr	-0,6 mkr
Uppsagt avtal med CMV/Västerås Stad. Ge stöd till utövare i egen regi.	-0,12 mkr	-0,12 mkr	-0,12 mkr
Ej ersätta socialsekreterare som slutar med en ny heltid. Timanställning ersätter	-0,5 mkr	-0,5 mkr	-0,5 mkr
Ej köpa in extern handledning till familjebehandlargruppen/	-0,13 mkr	-0,13 mkr	-0,13 mkr

socialsekreterare. Befintliga kompetenser används till handledning			
Se över erbjudandet om aktiviteter som fritidsledare och ungoacher anordnar	-0,1 mkr	-0,1 mkr	-0,1 mkr
Sälja en plats Nibblebo	-0,9 mkr	-0,9 mkr	-0,9 mkr
Summa, mkr	-1,7 mkr	-1,7 mkr	-1,7 mkr

Effekterna av PKV

PKV-index: Prisindex för kommunal verksamhet.

Den okompenserade kostnadsökningen för 2024 är på 3,5% för förvaltningen enligt PKV-index och motsvarar 3,1 mkr. Effekterna märks mest gällande försörjningsstödet, vårdplaceringar, lokalhyror och IT-kostnader. Lönekostnader för klienter i arbetsmarknadsinsatser och arvoden för familjehem är ej inräknade. Mest drabbas verksamheterna Arbete och försörjning samt IFO Myndighet. Förutom de beslutade besparingarna så måste även dessa okompenserade kostnadsökningar sparas in.

3,5% inflationsökning	tkr
Försörjningsstöd	962,5
Familjehem	576,6
Institution Barn och unga	323,8
Institution Vuxen	113,8
Externt köpt boende	49,0
Familjefrid	39,7
Köpt boende övriga vuxna	23,3
Hyror	282,7
Familjerätt	63,3
Barnahus	4,5
Socialjour	34,7
Övrigt (ex. IT-kostnader, resor, utbildning)	639,0
Summa, tkr	3 112,9

Effektiviseringar

Nämnden har fått till uppdrag att definiera effektiviseringsåtgärder som kommer att generera i 4,7 mkr i kostnadsbesparingar (2,5%).

Effektiviseringsåtgärd	Genomförande		Effektivisering per år, mkr		
	Start	Slut	2025	2026	2027
Använda SEFOS till kommunikation, istället för papper/kuvert.	Jan 2025	Dec 2027	0,15	0,15	0,15
Färre offensiva arbetsmarknadsanställningar	Jan 2025	Dec 2027	1,0	1,0	1,0
Minskning av feriebudget	Jan 2025	Dec 2027	0,2	0,2	0,2
Ej återbesätta arbetsledare inom Servicelaget	Jan 2025	Dec 2027	0,6	0,6	0,6
Budgetramförändring Försörjningsstöd	Jan 2025	Dec 2027	1,0	1,0	1,0
Säga upp avtal med CMV/Västerås Stad. Ge stöd till utövare i egen regi.	Jan 2025	Dec 2027	0,12	0,12	0,12
Ej ersätta socialsekreterare som slutar med en ny heltid. Tjänstställning ersätter	Jan 2025	Dec 2027	0,5	0,5	0,5
Ej köpa in extern handledning till familjebehandlargruppen/ socialsekreterare. Befintliga kompetenser används till handledning	Jan 2025	Dec 2027	0,13	0,13	0,13
Se över erbjudandet om aktiviteter som fritidsledare och ungoacher anordnar	Jan 2025	Dec 2027	0,1	0,1	0,1
Sälja en plats Nibblebo	Jan 2025	Dec 2027	0,9	0,9	0,9
Summa			4,7	4,7	4,7

Gemensamma effektiviseringsåtgärder

Effektivisering	Besparing
Använda SEFOS till kommunikation, istället för papper/kuvert.	150 000 kr/år

Konsekvensbeskrivning

Användande av SEFOS gör det möjligt att skicka meddelanden som innehåller personuppgifter, eller annan känslig information både internt inom förvaltningen och till brukare. Att använda SEFOS kommer stärka rättssäkerheten för brukare samt leda till mer effektiv kommunikation internt inom kommunen.

Verksamhetsområde Arbete och försörjning

Effektivisering	Besparing
Minskning budget arbetsmarknadsinsatser	1 000 000 kr
Minskning av feriebudget	200 000 kr
Ej återbesätta arbetsledare inom Servicelaget	600 000 kr
Budgetramförändring Försörjningsstöd	1 000 000 kr

Konsekvensbeskrivning

Minskning budget arbetsmarknadsinsatser:

Utifrån ett minskat antal offensiva anställda bedömer nämnden att det finns utrymme att minska budgeten.

Minskning av feriebudget:

Nämnden bedömer att feriearbeten kan tillhandahållas med minskad budget på grund av minskat antal sökanden.

Ej återbesätta arbetsledare inom Servicelaget:

På grund av omorganisation inom praktiska verksamheter minskar behovet av arbetsledare.

Budgetramförändring försörjningsstöd:

Nämnden föreslår en minskning av budget för försörjningsstöd då budgetöverskott föreligger. Risk att anslag blir otillräckliga om behoven förändras.

Verksamhetsområde IFO Myndighet

Effektivisering	Besparing
Uppsagt avtal med CMV/Västerås Stad. Ge stöd till utövare i egen regi.	120 000 kr
Ej ersätta socialsekreterare som slutar med en ny heltid. Timanställning ersätter.	500 000 kr
Ej köpa in extern handledning till familjebehandlargruppen/ socialsekreterare. Befintliga kompetenser används till handledning	130 000 kr

Konsekvensbeskrivning

Uppsagt avtal med CMV/Västerås Stad. Ge stöd till utövare i egen regi:

Avtalet med Västerås stad avseende behandling till utövare våld i nära relation har sagts upp vilket innebär en kostnadsminskning från 2025. Uppsägningen innebär att familjebehandlare får ett ökat ansvar för att erbjuda målgruppen behandling och därmed fler ärenden.

Ej ersätta socialsekreterare som slutar med en ny heltid. Timanställning ersätter:

En besparing avseende socialsekreterares resurs leder till att befintliga handläggare får ansvara för fler ärenden.

Ej köpa in extern handledning till familjebehandlargruppen/ socialsekreterare. Befintliga kompetenser används till handledning:

Behovet av handledning bedöms kunna ersättas med intern resurs under 2025.

Verksamhetsområde IFO Stöd och Behandling

Effektivisering	Besparing
Se över erbjudandet om aktiviteter som fritidsledare och ungcoacher anordnar	100 000 kr
Sälja en plats Nibblebo	900 000 kr

Konsekvensbeskrivning

Se över erbjudandet om aktiviteter som fritidsledare och ungcoacher anordnar:

Möjligheten att kunna erbjuda meningsfulla och intressanta aktiviteter inom fritidsverksamheten är viktig för att utgöra ett bra alternativ för ungdomars fritid. Besparingar bedöms möjliga under begränsad tid.

Sälja en plats Nibblebo:

Förutsättningarna för att sälja plats på Nibblebo behöver utredas ytterligare, men bedöms möjlig utan större negativa konsekvenser.

Äskanden

Äskande	Summa
Externt köpt heldygnsvård för barn och unga	3 000 000 kr

Kostnaderna för kommunens barn och ungdomsvård uppgick 2023 till sammanlagt nästan 70 Mkr, som innebar en avvikelse mot anslagen för vården med 7 Mkr. Social- och arbetsmarknadsnämnden erhöll en ramförstärkning enligt KF:s budgetbeslut för 2024 med 3 Mkr och har med detta och vissa omfördelningar förstärkt anslagen till 64 Mkr. Med hänvisning till att kostnaderna enligt uppföljningar hittills innevarande år fortsätter öka, prognostiseras ett underskott för barn och ungdomsvården trots den ekonomiska förstärkningen som gjorts inför året.

Den negativa kostnadsutvecklingen inom barn och ungdomsvården är en följd av en samhällsutveckling som innebär att fler barn och unga hamnar i utanförskap, i osunda miljöer och utvecklar ett normbrytande beteende som är svårt att bryta i hemmiljön. Fler unga drabbas av psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som innebär att de inte hanterar tillvaron utan omfattande stödinsatser. Nämndens uppföljningar visar att ärendeinflödet till individ och familjeomsorgen har ökat kraftigt och fortsätter vara högt. Nämnden arbetar för att skapa verkningsfulla och fungerande hemmaplanslösningar för barn och unga med stora behov men saknar alternativen till vård utanför de egna hemmen är fortfarande otillräckliga.

Investeringar

Nämnden bedömer att investeringsbudgeten inte behöver förändras under aktuell planeringsperiod.

2025-2028

Prioritet	Investeringsobjekt	Typ (nyinvestering/reinvestering)	Anledning till investering	Belopp, mkr/år	Motivering
1	SAF Gemensamt	Reinvestering	Tvingande	0,2	Utbyte av ex. möbler, viss teknik och liknande
2	Arbetsmarknad	Reinvestering	Tvingande	0,2	Utbyte av ex. möbler, viss teknik och liknande, brukarslitage
3	Vuxenutbildning	Reinvestering	Tvingande	0,2	Utbyte av ex. möbler, viss teknik och liknande, brukarslitage
4	IFO Verksamhet	Reinvestering	Tvingande	0,2	Utbyte av ex. möbler, viss teknik och liknande, brukarslitage
Summa				0,8 mkr/år	